

Perepäevad

Saaremaal, Tiirimetsas

Täna lehes:

EMÜ perepäevad

Maanaiste organisatsioonid
minevikust tänapäevani (järg)

Hiiu- ja Saaremaa naisi segas suvel
kodutöö

Saarte naised tegelevad
raskuste kiuste

Õppimine tekitab vajadust
teadmiste järele

Raamatupidamisnõuannet

Talupäevad lastele

12. august. Päike lõõskab, viili sahiseb õrnas tuules, meri loksus laisalt vastu Kuivastu kaid. Paaritunniste vahedega saabuvad praamid sadamasse ning paljud bussid - autod, mis laevakõhust välja vuravad, võtavad suuna Saaremaa teise otsa, Tiirimetsa. Miks sinna?

Vastus lihtne. Koguneb Eesti Maanaiste Ühendus ja seekord mitte juhatus ega üksikud naised üle Eesti, vaid üle mere tuleb kokku maanaiste agaram pool. Algavad kolmandad Eesti Maanaiste Ühenduse perepäevad. Korraldajaks Tiirimetsa Naisselts "Küüna".

Tiirimetsa endise koolimaja juurde koguneb esimese päeva õhtuks rahvast nii Võrust kui Hiiu- ja Saaremaalt, Viru- ja Mulgimaalt. Sätitakse end paika, telgid leiavad koha vanas õunaaias. Vaadatakse veidi ringi, uudistatakse endist koolimaja ja ümbrust ning seejärel kogunetakse väikesele koosviibimisele, kus tutvustatakse end ja oma tegemisi ning saadakse teistega tuttavaks. Räägitakse aasta jooksul tehtust.

Õhtul lähevad agaramad merd otsima, aga mis leidmata jääb, on meri.

"Ega saarlased ujumas käi, mis sest rannast," lohusid vastuvõtjad külalisi.

Järgmine päev algab ühise hommikusöögiga. Seejärel jagatakse rahvas laialikes soovib sõita kiviaia tegemist vaatama, kes mere äärde. Rahvast jätkub mõlemale poole.

Oma paar-kolmkümmend kilomeetrit tulnud teed pidi tagasi sõitnud, jõuab kiviaiahuviiliste seltskond Ludmilla Nääliku kodutalu õuele. Siin võtab perenaine rahva kokku ja räägib kõigepealt taimetrukist. "Taust tuleb teha puuvillavärvidega. Taimed aga tuleb trükkivärvidega kokku teha ja riidele panna," tutvustab ta tehnikat. Naised imetlevad mustreid ja värvikombinatsioone. Arutatakse, mida keegi pildil näeb ja mida see talle meenutab. Nii mõnigi arvab, et seda ilusat tööd tuleb kodus järele proovida. "Mõjub närvidele hästi. Paha tuju ja stress on nagu käega pühitud," seletavad teadjad naised.

Seejärel hakatakse kiviaeda ehitama. Ega Ludmillal eriti rääkida lastagi, sest kõik tahavad kangesti ise proovida. Imestatakse, kust küll niipalju kive on kokku toodud ja kas kõik ikka saavad oma käega mõne paika panna. "Neid jätkub siin küllaga, ja kui ei, lasen juurde

tuua," lohutab Ludmilla huvilisi. Kiviaiad on vägevad - laiad, kõrged kuni vööni, ja peamine - neid on palju meetreid.

"Suured kivid käivad ikka alla, väiksemad peale, tuleb sättida seni, kuni kivi enam ei liigu," õpetab Ludmilla. Kui külalised tunnevad huvi, millal ta kiviaia ladumisega talutöö kõrvalt tegeleb, selgitab perenaine: "Ega me ise kõike teha jõua, mul on ikka üks meister ka abiks, kes teeb oma 10 meetrit päevaga valmis." Mehed-naised on agarad ja kogutud kivid kaovad aeda lennates. Põnev. "Tasub endalgi kodus kivid niimoodi ära kasutada," leiavad nii üks ja teine.

Kel aiaehitamisest isu täis, vaatab talus ringi. Lehmad mäletsevad karjamaal, laudas aga kasvavad mitut värvi ja sorti porsad, lisaks vasikad. "Need on Taani hamšiiri tõugu sead," seletab perenaine. Lapsed muigavad: "Need on ju Dalmaatsia natsud!" Niisuguseid mustatäpilisi natsusid pole enamik varem näinud. Ludmilla aga seletab külalistele, et Miku talu peamine haru on piimakari. "Mul on 27 lehma, tahan karja viia 40-peani. Rohkema ülevõlpidamiseks pole maad ümbruskonnas võtta," selgitab ta.

Toimetaja veerg

Seljataga on kuum suvi ja valimised, ees hanged ja uus aastatuhat

Tänane leht on nagu ikka veidi meenutustehõnguline ja samas ka ettepoole vaatav. Eks ole ju ikka nii, et elukogemused vormivad sinu nägemust tulevikust ja iga kogemus annab uue mõtte ja suuna järgmisele ettevõtmisele.

On olnud igati meelde jääv suvi. Purustatud on mitmed rekordid - kuumima suve ja soojema sügise; madalaima piimahinna, mis siinmail mäletatud, vägevaima kartulisaagi, mida põuase suve kohta ei osanud oodatagi, skandaalseima liiklussuue, mil nii mitmedki prominendid roolijoodikutena vahele jäid, aastast kaks korda valimiskastide juures käimise ja veel nii mõndagi, mis esimese hooga meelde ei tule.

Maarahvas tegi kuumadel suvepäevadel heina ja ootas vihma, mis vähegi annaks karastust viljale-kartulile-juurikatele. Mis aga tulemata jäi, oli vihm. Vili jäi madalaks ja tera väikeseks, kuid oodatust suuremat saaki andis kartul, mis oma isegi kiloliste mugulatega põllumeest üllatas. Heina jäi võib-olla väheseks, kuid suvega kahanesis ka karjad kurjakuulutava kiirusega. Tapamajade järjekorrad jõudsid otsaga uude aastasse.

Maainimesed käisid Toompeal ja vibutasid seal rusikad riigikogulaste poole lootuses, et loosungitega võimumehi maa poole vaatama paneb. Kas elu paremaks või halvemaks on läinud, seda näeb iga talupidaja või lihtsalt maainimene oma rahakoti pealt.

Kuigi kevadel alles käisime valimiskastide juures seadusandjaid Riigikogusse valimas, siis nüüd, alles kuu aega tagasi tuli jälle oma arvamust avaldada. Seekord olid nimekirjades oma kandi teadatud inimesed, kellele anti hääled valialeu edasiviimiseks. Ka paljud Eesti Maanaiste Ühenduse liikmed olid nii agarad, et oma nime meeste kõrvale nimekirjadesse seadsid. Seda seepärast, et ilma lihtsalt ei saa. Naiste tasakaalustav arvamus-nägemus kodukoha asjade korraldamise kohta kolme aasta jooksul on vägagi vajalik. Kuigi rõõmustavat maainimestele on olnud vähevõitu ning paljud on loobunud ja oma elu linna sättinud, on ikka veel neid, kes vaatamata kõigele maal elavad. Ja mitte ei hingitse ega virise, vaid püüavad ise hakkama saada ja teisigi julgustada, toetada.

Osa sellised hakkajaid, lõbusaid ja nakatavaid inimesi oli kogunenud 12. ja 13. augustil Saaremaale, Tiirimetsa, et sealsete tublide naisseltsi "Küünal" liikmete eestvedamisel maha pidada Eesti Maanaiste Ühenduse iga-aastane perepäev. Kes kohale tuli ja osa viitsis võtta, sellele jäid ka mälestused kui mõnustast saarlaste seltskonnast, vahvatest võistlustest, kaunitest paikadest. Seepärast ongi valdavas enamuses tänane leht saare naistest ja Saaremaal käimisest. Lisaks ülevaateid maakondades toimunud, näpuotsaga teavet tulevatest ühenduse ettevõtmistest ning koolituskalender.

Ärgu olgu teised, kellest selles lehes ei räägitud, solvunud, vaid teadke - selleks, et leheveergudele pääseda, tuleb endast märku anda ja toimetusele kirjutada-helistada-faksida!

Terje Truska

Eesti Maanaiste Ühenduse infoplehe "Kaja" toimetaja

Eesti Maanaiste Ühendus

(algus Kaja nr.1)

Kokkuvõtteid tööst tehti 26.juulil 1997.a ühenduse üldkoosolekul Jänedal. Kuna samal ajal toimusid ETKL-i talupäevad, oli väljas ka ühendust tutvustav stand.

Esinaiseks valiti järgmiseks kaheks aastaks Tiit Soans.

Augustis 1997.a. toimusid Ühenduse ETKL-i naised esimesed perepäevad Harjumaal Uurga etnograafiatalus. Külalasti talu muuseumi, kuulati perenaise õpetusi lastelaagrite korraldamise kohta, õpiti viltimist, põimaia tegemist, osaleti lambapügamistalgutel ja veedeti lõbusalt aega. Kõige noorem osavõtja oli aasta ja kuue kuune.

Sellel esimesel tegutsemise aastal said alguse mitmed traditsioonid:

- talviste õppepäevade korraldamine võimalikult paljudele maanaistele,
- perepäevade korraldamine suvel, augustikuus,
- pidev juhatuse koolitamine,
- aasta naise valimine ja austamine üldkoosolekul.

Aasta naise austav nimetus otsustati anda naisele, kes aasta jooksul on kõige rohkem teinud oma maakonna ja kogu ühenduse naiste heaks.

Esimeseks aasta naiseks valiti 1997.a töö põhjal Heljo Viilip Lääne-Virumaalt, keda austati hõbesõle ja tänukirjaga aastakoosolekul 23.veebruari 1998.a.

23. veebruaril 1998.a. toimus juba kolmas ühenduse üldkoosolek, kus täiendati põhikirja ja muudeti ühenduse nimi. Uueks nimeks valiti Eesti Maanaiste Ühendus, mille all see 5.novembril 1998.a kanti ka mittetulundusühingute registrisse.

Nime muutmise põhjuseks sai asjaolu, et ühendusse astus liikmeks üha rohkem naisi, kes ei olnud otseselt seotud taluga, küll aga muude tegevustega hõivatud maanaised.

1998.a kevadtalvel toimusid jällegi õppepäevad kõigile ühenduse liikmetele teemal "Kuidas arendada ennast ja oma kodukohta", augustis aga perepäevad Viljandimaal Heimtalis. Tutvuti erinevate taludega, Heimtali muuseumi ja Anu Raua kodutaluga. Korraldati puuladumise ja metsaaluse korramistamise talgud, vaadati huviteatri etendust ning värvilisi purskkaeve Viljandis.

Ühenduse liikmemaks on olnud algusest peale 25.- krooni. See on nii väike, et kõik, kes soovivad, jõuavad selle tasuda ning saada ühenduse liikmeks. On selge, et selle rahaga ühtegi üritust ei korralda ega kellelegi töötasu ei maksa. Kogu tegevus on toimunud ühiskondlikus korras ja ainult tänu väga tublidele naistele. Meid on toetanud ka erinevad organisatsioonid nagu Kohalike Omavalitsuste ja Regionaalse Arengu Osakond, Eesti Kultuurkapital, Eestimaa Talupidajate Kesklit. Vähesed summasid oleme saanud ka mitmesuguste projektide kaudu. Oleme osalenud Phare-mikroprojekti ja praegu teeme koostööd Rootsi LRF Kvinnor organisatsiooniga.

Töös on olnud palju kordaminekuid, toredaid kohtumisi, meelde jäävaid üritusi. Need, kes on kord liitunud ühendusega, on ka sellele truud jäänud. Kahjuks jääb paljude ettevõtmiste takistuseks vaesus ja passiivsus. Suur probleem on naiste tõrjutus ja mittemõistmine meeste poolt. Aga need on küsimused, millega me pidevalt tegeleme ja millele lahendusi otsime.

Tiit Soans

EMÜ juhatuse esinaine

Phare

Perepäevad

Saaremaal, Tiirimetsas järg.

Palju on aidanud talu edasi viia see, et ollakse usalduslikus vahekorras Saaremaa Piimatööstuse juhtidega. Saadakse laenu ja makstakse tagasi. Nii on kerkinud tootmis-
hooned, ostetud tehnikat. Ludmilla Nääliku sõnul on seejuures vaja olla kange ja otsusekindel ning tagasimaksmisel täpne. Maja juures on kena rohtaed ja kasvumaja, kus isegi viinamarjad sees. Naised juurdlevad maasikapõllul, millist maasikasorti ikka oleks õigem kasvatada ja kuidas seda teha. Mitmetunnise visiidi järel sõidetakse jälle veidi targematenä Tiirimetsa tagasi.

Laagriplatsile jõudes ootab perepäevalisi ees lõunasöök ning seejärel võistlused (sellest järgnevas jutus). Öhtune pidu algab laste lauluvõistlusega. Välja julgeb tulla üheksa julget tüdrukut -poissi. Kuna kõik on olnud tublid, siis saavad julged laululinnud pisikesse meene omanikuks.

Seejärel jätkub öhtu Tiirimetsa kodukultuuri seltsi "Küünal" poolt ettevalmistatud väikese taidlusprogrammiga. Esineb naisansambel, tantsutrupp "Meelespea", muusikat teeb "akordioniproua" Armilda Sadam. Rahvast naerutavad juhtumistega nii maalt kui linnast Juuli ja Maali.

Kalaoksjonil on enampakkumisel kolm angerjat. "Oleks nad suitsetatud, oleks tahtjaid," arvas üks kokkutulnu. "Enne kui koju saan, on nad mul ju hapuks läinud," kurvastab nii mõnigi, kel väärtkala ostmata jääb. Oksjoni läbiviija Külli Välißson pakub ja keelitab, kiidab ja hurjutab, kuid toored kalad kipuvad vägisi kätte jääma. Lõpuks päästab olukorra Renate Pöder, kes kalad ära ostab ja nad koju viib. Pidutantsude ja lauludega käib öötundidel vanas koolimajas aga veel pikalt. Järgmisel hommikul on päevakorras ringsõit Sõrve sääres, kuid juba on paljud endale ise huvita-

vad kohad välja valinud. Seepeale räägib ajaloolane - giid Leo Filippov koolitrepil n.ö. jooksujalu Sõrve ajaloo üht-teist põnevat. Erilist huvi tuntakse Torgu Kuningriigi vastu, mis siiski seekord külastamata jääb. Teadmiseks, et Saaremaa ja Sõrve säär endas palju põnevat sisaldab, pikem jutuaamine lõpeb.

Enne maanaiste päevade lõppenuks kuulutamist jagab Saare Maanaiste Ühenduse esinaine Laine Tarvis laiali tänu-aurahad korraldajatele ja ka Tiit Soans tänab vastuvõtjaid ning kingib neile paar "hapukurgipüüdmise komplekti".

"Tahame veel Saaremaa pealinnast läbi käia ja öhtuks koju jõuda," arvab mandirahvas ja nii suund kodupoole võetaksegi. II Eesti Maanaiste päevad on ajalooks saanud.

Terje Truska

kodutöö

survegrupiga Eesti Saarte Kogu. Järgmine samm selles suunas astutakse novembris.

Augusti teisel nädalavahetusel sõitsid enamuse Pühalepa Naistekoja liikmeid koos peredega EMÜ Perepäevadele.

Koju naaseti rohkete muljetega. Sai ju hulk kive aiaks laotud ja puuvirm püsis ka püsti. Võeti vastu kõik pakutu. Samal nädalavahetusel toimusid Hiiumaal ka järjekordsed talupäevad. Need naised, kes Saaremaale ei sõitnud, ulatasid oma abistava käe taluliidule eelpoolnimetatud päeva läbiviimisel.

Pühalepa naistekoda lõi kaasa ka kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel - naised tulid välja oma nimekirjaga. Aga mis parata, mehe ja naise erinevus ei ole ainult bioloogiline. Pühalepa naistekoja liikmetel jäi suvel kohati tunne, et põhiöö ja kodune elu kippusid ühiskondlikku elu segama.

Raili Mägi

Naistekoja juhatuse liige

Hiiumaa

naisi segas suvel

Hiiumaale on saabunud sügis. Enne seda oli meil aga suvi. Hiiumaale ei olnud aega suvemõnuseid nautida, sest ta kas osales üritustel või korraldas neid ise.

Juuli viimastel päevadel oldi nõu ja jõuga abiks Külade ja Väikelinnade Maapäevade organiseerimisel ja läbiviimisel. Pühalepa Naistekoda võttis aktiivselt osa Jäneeda talupäevadest - pakkusime müügiks hiiumaale käsitööd ja Emmastes valmistatud juustu.

7. ja 8. augustil said teoks **IV Saare Maanaiste Päevad** Hiiumaal, Pühalepa vallas, Päheli talu õuel. Kohale jõudsid naised Gotlandilt, Vormsil, Muhumaalt ja lõpuks ka Saaremaalt. Tore, et nad Hiiumaale siiski üles leidsid! Päevade raames tutvustati Hiiumaale külaliskülastust, räägiti Hiiumaale minevikust ja tulevikust. Palju huvi äratas psühholoogi loeng naise enesekehtestamisest ja toimetulekust. Pärast aiandusspetsialisti Maret Vähejausi loengut iluaiandusest ja taimekasvatusest oli võimalus kaasa osta mitmesuguseid taimi ja seemneid.

Käidi tutvumas Soera talumuuseumis Hiiumaale talutöödega. Pealelõunase lõõgastushetke juhatas sisse Pühalepa Naistekoja maskott Enn naljalugudega ja teda toetasid Indrek Liit akordionimänguga ja Magnus Lõppe lauludega. Seega tõestasime, et meie saarel on olemas ka mõni meessoo esindaja. Öhtul oli kõigil võimalus osa võtta simmanist, kus esines ansambl "Seelikukütid".

Järgmisel hommikul tõdeti jällegi, et saartel käib elu läbi naise ja seal, kus meeste mõistus lõpeb, seal naiste aru algab. Võeti vastu ühine otsus luua Eesti Maanaiste Kogu. Selle eesmärgiks on teadvustada saarte naiste probleeme ja teha koostööd üleriigilise

Järvamaalased andsid tooni

Eesti Maanaiste Ühenduse perepäevade peamise osa sisustasid kõikvõimalikud võistlused. Eestvedajaks kogu pika päeva jooksul oli Külli Välißon.

Kõigepealt koguneti **kartulite koorimise võistlusele**. 5 pikka minutit ja 1 koht Helvele Lääne-Virumaalt, kes jõudis koorida 1,3 kg kartuleid; II koht läks Taimile Saaremaalt (1,1kg), III Maiele Viljandimaalt (1,05 kg).

Kudumisvõistlus käis selle peale, kes saab rutem 25 silma loodud ja mitu ringi jõuab 5 minuti jooksul tehtud. I koht Ulvile Järvamaalt - 11 rida, II Taimile Raplast - 10,5 rida, III Aimele Harjumaalt - 9 rida.

Erilist elevust tekitas **hapukurkide püüdmine**. Selleks tuli peadpidi pesukaasis olles hapukurgid välja püüda. I koht tuli Kristjanile Järvamaalt, II Lembole Harjumaalt, III Rudolfile Järvamaalt, tüdrukute arvestuses I koht Merlele Järvamaalt, II koht Liisile Tartumaalt, III Marie-Heleenele.

Kotisjooksus oli osavam-kiirem Merle Järvamaalt, II-III koht kuulus Katrele ja Kertule. Meestest oli esimene Toomas ja teine Oleg, mõlemad Hiiumaalt. Poistest I Kristjan Järvamaalt, II-III Rudolf ja Richard Järvamaalt.

Ratta veeretamine: Naistest I Kristi Järvamaalt, II Leili Järvamaalt, III Marju Raplamaalt. Tüdrukutest I Merle Järvamaalt, II Katre Järvamaalt, III Killu Järvamaalt. Meestest I Ain Järvamaalt, II Lauri Järvamaalt, III Kalle Raplamaalt. Poistest I Lembo Harjumaalt, II Keio Raplamaalt, III Richard Järvamaalt.

Saapa loopimisel naistest I Elvi Tartumaalt, II Maili Järvamaalt, III Velli Harjumaalt. Tüdrukutest I Merle Järvamaalt, II Liis Tartumaalt, III Killu Järvamaalt. Meestest I Toomas Hiiumaalt, II Ain Järvamaalt, III Oleg Hiiumaalt. Poistest I Siim Viljandimaalt, II Tõnis Hiiumaalt, III Sass Tartumaalt.

Ümber maja jooks. Meestest I Toomas Hiiumaalt, tüdrukutest I Merle Järvamaalt, poistest I Siim Viljandimaalt, II Tõnis Hiiumaalt, naistest I Kristi Järvamaalt.

Lõua tõstmine Parimad Merle ja Liilja Järvamaalt, poistest I Rudolf Järvamaalt, II Erik Järvamaalt, III Richard Järvamaalt. Kivi viskamisel oli tugevam Oleg Hiiumaalt.

Puude ladumisel saavutas I koha Hiiumaa võistkond.

Maaperepäev

Suislepas toimus teist korda

7. augustil kogunes maaperepäeva alustama kümme inimest. Päeva avas Kanni Männiste, Tarvastu valla abivallavanem ning sotsiaalnõunik. Tervitused andis üle Kaja Kaur Viljandimaa naisorganisatsioonilt ning ürituse eestvedaja Mare Laande.

Sõna võtsid Arnold ja Ingrid Rüütel, kes olid koos lastelastega maaperepäevast osa võtma tulnud. Nad tõid ajaloost näiteid, et Eesti rahval on olnud raskeid päevi nii kolmsada aastat tagasi kui ka nüüd. Nad lahkasid olukorda, kuhu maarahvas on langenud. Arnold Rüütel sisendas kokkukulnuile usku, et millalgi poliitilised jõud siiski lepivad kokku tingimustes, mis tagaks tasakaalustatud arengu ka põllumajanduses. Ingrid Rüütel leidis, et praegune rahavõim ei võimalda sõlmida rahva heaolust lähtuvaid kokkuleppeid. Ta uskus, et meie põllumajandust päästaks Islandi variant, kus kõike, mis suudetakse oma rahvale ise toota, ei

veeta sisse. Nii kaoks vajadus kaitsetollide järele.

Rahvamajas tutvustati Euroopa Liidu poliitikat, maaelu aletnatiivseid väljundeid ja tervishoidu. Euroliitu tutvustasid Urmas Ardel ja Aivar Niinemägi Eestimaa Talupidajate Keskliidust. A. Niinemägi tutvustas EL-i põllumajanduspoliitika põhieesmärke, milleks on stabiilsete müügihindade tagamine kõigile tootjale. EL-is ei taheta näha meie põllumajandusühistuid, vaid siiski eraomannikke ja neid ka toetatakse. Samas on karta, et EL-ga liitumisel tõusevad meil kõik hinnad. Niinemäe sõnul on meie mure EL-ga liitumise läbirääkimistel (tuleval suvel toimub juba teine voor), et Eesti toodang saaks võimalikult suured kvoodid. Eestimaa Talupidajate Keskliidu ülesandeks on kõikidest neist seaduspakettidest leida see, mis on meie rahvale vajalik ja kasulik ning püüdma EL-ga läbirääkijatele see selgeks teha.

Õhtul oli laululaval esinemas ansambel "Pepper" Tõrvast.

Saarte naised tegutsevad raskuste kiuste

Kevadel riigikokku valitud Laine Tarvis on Saaremaal ja ka väljaspool saart tuntud kui aktiivne ühiskonna- ja naiste huvide eest seisja. Tööpõld ja tegevusvaldkonnad, millega ta aastate jooksul tegelenud, on väga laiahaardelised. Oli ta ju Saaremaa Taluliidu tegevdirektor ja Kuressaare linnavolikogu esimees, mis tähendas kõikvõimalikes komisjonides osalemist. Saaremaa naisorganisatsiooni esinaine on ta sellest hetkest peale, kui ühendus ETKL-i Naised loodi. Nüüdseks on lisandunud ka Saarte Maanaiste Ühenduse vedamine.

Saarte naised peavad kokku hoidma.

Laine Tarvise sõnul on elu saartel hoopis midagi muud kui mujal Eestimaal. "Kui mandril lähed siis, kui tahad ja sinna, kuhu tahad, siis saarel pead alati arvestama praamiilma- ja ajaga," tõdeb ta olukorda, mis mulgile või võrokeelsele võõras mure. Näiteks kulus Kihnust pärit proual presidendi vastuvõtul käimisega aega terve nädal. Oli ju veebruarikuu oma tuiskude ja tormidega ning oodata tuli ülelennupäeva.

Viimastel aastatel peavad paljud saarte naised ise nädalate viisi ilma tugevama pooleta hakkama saama. Paljude kodusaarel töökohti ja abikaasad on tööd otsima läinud mandrile nagu seda tehti sajand tagasi. Laine Tarvise teada on see "töörändurite" arv isegi tuhande ligi küündiv. Nii peavad naised ise nii lastekasvatamise, palga- või talutöö ning majapidamisega toime tulema.

Kõigele vaatamata on Laine Tarvise arvates enamus saarte naised rahulikud ja töökad. Vähemalt see osa naisi, kes oma

igapäevatööd tubliult teevad ja kes on ka ühiskondlikult aktiivsed. Ta peab silmas neid, kes uue vabariigi ajal saarel kokku oma paarkümmend seltsi ja liitu on asutanud ning üheskoos midagi ära tahavad teha. "Meie jaoks pole vahet, mis nimetuse all naised koos käivad. Peaasi, et nad tulevad kodust välja ja tahavad tegutseda," räägib Laine Tarvis. Seepärast ei näe ta naisseltside peamise tegevuse eesmärgina poliitikasse minekut. "Meie tegevuse sihiks on leida saarerahvale tegevust ja rakendatust, arendada ettevõtlust. Kui sellega kaasneb osalemine kohalikes volikogudes ja mujalgi, on see ju iseenesest tervitatav, kuid mitte peamine," selgitab L.Tarvis.

Naised edendavad ettevõtlust.

Naiste ettevõtlus on saarel peamiselt kas turismindus või käsitöö oma talus. Siinjuures peab ta vajalikuks tõsta kõigi tehtavate tööde, teenuste ja toodete kvaliteeti. L.Tarvise sõnul on tõeliselt rahvuslik näputöö, oma paikkonna esiemade mustrid ja stiil see, mis peab säilima ja rääkima iseenda eest. Eriti see, mis on saartele omane. Oma kurvastuseks näeb ta praegu käsitöös liigagi palju mugandatut, Eesti eri paikade mustrite klapitamist. "Ainult nii saame maailmas läbi lüüa, kui säilitame oma rahvuslikkuse. Ei ole aegunud lause: "Olgem eestlased, kuid saagem eurooplasteks," tõdeb esinaine. Et oma tooteid ja tööd paremini müüa, ongi seltsides ja liitudes läbi viidud kursusi, kuidas osutada väikese-mahulist turismiteenust, kuidas toota juustu, kohupiima, kuidas valmistada lapitekki, jms.

Saarerahvas peab tegutsema üheskoos.

Et oma probleemidele ja tegemistele laiemat kõlapinda saavutada, asutati 1996. aastal Saarte Maanaiste Ühendus. Sellesse organisatsiooni kuuluvad praegu sellised saared nagu Saaremaa, Hiiumaa, Kihnu, Prangli, Vormsi ja Muhumaa. Juhatusse kuuluvad peale tema aga veel Külli Väliisson, Juuli Pihl ja Ille Kivistu. "Plaanis on haarata tegevusse kõigi saarte naised, niipalju, kui meil neid on," teatab L.Tarvis. Üheskoos saadakse palju sellist korda saata, mis muidu ei õnnestuks. Plaanis edasisteks ettevõtmisteks on peetud alates 1996. aastast saarte maanaiste kokkutulekut. Nii on kokku saadud 1996. aastal Salmel, järgmisel aastal Tornimäel, siis Muhus ning tänava Hiiumaal, Pühalepas.

Küllap ka seetõttu, et naised enda tegevusest rohkem märku annavad nii meil kui mujal maailmas, on olnud kuuldud, et saarte erilise staatusest ja olukorrast ollakse aru saamas ka Euroopa Liidus, kus plaanitakse luua eri sätted seadusandlusesse. "Ka Eesti Vabariigi Riigikogu liikmed plaanivad luua oma töögrupi neid probleeme lahkama," teab L.Tarvis rääkida. Seepärast on lisaks naisliikumisele Eesti saarte naiste vahel hoogustumas läbikäimine ka teiste Läänemere saarte naistega. Need on niinimetatud **B 7 saared**, kuhu kuuluvad Saaremaa, Hiiumaa, Gotland, Rügen, Bornholm, Öland ja Sjaelland. "Loodame, et koostöö eri riikide naiste vahel aitab paljusid saarte probleeme lahendada hakata," on L.Tarvis optimistlik.

Terje Truska

Koostöövõrk ümbre Läänemere tiheneb

1997. aasta suvel said Riias esimest korda kokku taluperenaiste organisatsioonide esindajad Rootsist, Eestist, Lätist, Leedust ja Venemaalt. Ühiste arutelude käigus lahati maanaiste probleeme, tutvuti Läti talueluga ja pandi alus jätkuvaks koostööks. 1998.a. augustis kohtuti St. Peterburis, kus otsustati kaasta ka teiste Läänemere-äärsete riikide maanaisi.

28.- 31. juulini peeti Leedus, Kaunases, Baltimere äärsete riikide maanaiste seminari. Eesti Maanaiste Ühendusest käisid leedulaste kogemusega tutvumas viis juhatuse aktiivsemat liiget. Nelja päeva sisse mahtusid külastused taludesse, arutelud ja edasise koostöö kavandamine. Lisaks seniistele liikmetele ühines sel aastal liikumisega ka Poola maanaiste organisatsioon.

Järgmise aasta seminar toimub Eestis. Sellele eelneb eri maade maanaiste organisatsioonide esindajate kokkusaamine, kus arutatakse läbi kõik käsitlemisele tulevad probleemid.

Mare Laande

Naised tahavad õppida

Õppimine

tekitab vajadust teadmiste järele

On vana tõde, et inimene õpib kogu eluaja. Igapäevane elu ise sunnib meile peale vajaduse infot hankida ja õppida. Peab naine emana aitama ja õpetama oma lapsi ning abikaasana juhtima meest (on ju naine mehe kael).

Et oma õppimisvajadust rahuldada, kogunesidki 13. märtsil 1999 Sakku 8 naist, kes tahtsid ise targemaks saada ja kes pole kadedad oma teadmisi ka teistele edasi andma.

Meie õpetajaks said kaks daami Rootsi-maalt: armas ja naiselik Ruth Gustafsson ning intelligentne ja särav Ingrid Svanteson. Keeleprobleemidest aitas üle saada Helle Sussi, kelle rootsi keele oskust võib lihtsalt imetleda. Juba esimesel loengul saime selgeks, et ühiskonnas peaks valitsema tasakaal mehelikkuse ja naiselikkuse vahel. Meie ühiskond on üles ehitatud meeste poolt ja ka praegust elu Eesti vabariigis kujundavad peamiselt mehed. Seda kinnitab vaade meie Riigikogu saali, kus seaduste loomisest võtab osa lubamatult vähe naisi. Et maaelu kujundavaid otsustajaid ja seaduste tegijaid mõjutada, on vaja maanaiste kuuluvust üleriigilisse naisteorganisatsiooni, s.o. Eesti Maanaiste Ühendusse. Kuuludes EMÜ-sse on võimalik maanaisel saada informatsiooni, avalikustada maal elavate naiste probleeme, aidata kaasa sotsiaalsete probleemide lahendamisele jne.

Naiste aktiivsus on vajalik kogu ühiskonnale. Selles meestekeskse ühiskonnas on viimane aeg rohkem väärtustada naist. Et probleemi lahendada, lahkasime Ingridi ja Ruthi abil meeste-naiste ajutegevust, joonis-

tasime maailmapilti ja uurisime hormoonide mõju käitumisele.

Jah, tõesti, mehed ja naised on erinevad ja ka käituvad samades situatsioonides erinevalt. Lõppkokkuvõttes võiksime lausa teaduslikult selgitada, kust tulevad need halvad naised, kui kõik tütarlapsed on head ja miks mehed vanemaks saades muutuvad justkui paremaks.

Kuna naised maal on töö ja maakoduga siiski rohkem hõivatud kui naised linnas, püüdsime ajurünnaku stiilis uurida:

- *mis tooks meie naised maalt üritustele;
- *millised on maanaiste põhiprobleemid ja huvid;
- *millised oleks alternatiivsed põllu-majandussuunad ja võimalused Eestis;
- *kuidas maandada stressi;
- *kuidas üldse maal ellu jääda.

Alternatiivse maamajanduse käsitlemise juures oli meile, koolitajatele, kaks väga meeldivat kogemust. Nimelt toimus juulis meie seminar Läänemaal Kiige turismitalus. Kiige turismitalu asub kena männimetsa ääres ja nii mere lähedal, et lõunavaheajal võisime end avamere lainetes värskendada. Talu perenaine, kauaaegsete turismialaste kogemustega Liia Tähiste (osaleb samuti koolitajate kursustel) lubas vajadusel teiste maakondade naistele turismialast nõu anda.

Septembris toimus koolitajate seminar Harjumaal Tuhalas Tiiu Soansi turismitalus. Traditsiooniliselt algas ka see seminar kokkuvõtliku meenutusega iga osavõtja töödest-tegemistest kahe seminari vahelisel ajal. Rõõm oli kuulda, et meist isegi viis,

Ludmilla Näälik Saaremaalt, Ille Kivistu Hiiuimaalt, Mare Laande Viljandimaalt, Reet Länkur Raplamaalt ja Tiiu Sarv Jõgevamaalt kandideerisid kohalikesse volikogudesse. See ongi juba otsustajate mõjutamine maanaiste poolt. Seminari vaheajal tutvusime lähemalt ka selle turismitalu majapidamisega, kus taluperenaine Tiiu Soans kostitas meid maitsvate metsloomaliha valmistatud hõrgutistega.

Oleme koos õppinud üle poole aasta. Selle aja jooksul oleme kuulnud loenguid, kogunud õppematerjali, arutlenud ja vaielnud, teinud teste ja rollimänge ning lubanud üksteisele seminaride läbiviimisel toeks olla.

Meie õppus jõuab lõpusirgele. On jäänud veel üks seminar, kus meie juhendajad Rootsist lubasid viimaseid juhtnööre anda. Tahaksime siinkohal tänada koolitajate grupi nimel meie õpetajaid Ingrid Svantesoni ja Ruth Gustafssoni uute teadmiste ja huvitava koolituse eest. Samuti Renate Pöderit, kes on meie seminare kenasti ette valmistanud, materjale organiseerinud, transpordi eest muretsenud.

Üldiselt on muidugi nii, et mida rohkem inimene õpib, seda selgemalt tunneb, kui palju oleks veel vaja teada. Loodame, et naised tulevad meie seminaridele, et nad tunneksid ka nii... Ootame peatset kohtumist.

Milvi Lill

Kukkuri talu perenaine Ida – Virumaalt, praegu valmis koolitaja

Seminar Veski-Sillal õpetas sildu ehitama

12.-13. oktoobrin toimus Phare-Rootsi-Eesti ühisprojekti raames järjekordne koolitusseminar. Seekord oli paigaks, kus seminar läbi viia, valitud Järvamaal Türi-Allikul äsja uksed avanud Veski-Silla motell.

Seminari avas Janno Rüütli, kes kõneles Euroopa Liidu SAPARD-i programmist. Saadi teada, millised on programmi eesmärgid ja prioriteedid ning 5 meedet, millega hakatakse toetama põllumajandust ja maaelu üldse.

Järgnevalt andsid tulevased koolitajad aru tehtud ettevalmistustest peatselt algavateks koolitustükliteks. Millised on olnud esilekerkivad probleemid, rõõmud ja mured. Selgus, et raskusi on ruumide

leimimisega ja rahadega toimetamisel. Naised kokku tulla tahavad ning teemasid, mida välja pakutakse, on väga palju.

Rollimängu, kuidas meeskonnas töötada, viis läbi Ingrid Svanteson. Ohtu täitsid üllatusküllalised. Näidendi töid naiste ette kohalikud näitemängusõbrad.

Teisel päeval kõneles Rootsi-Eesti ühisprojekti "Matsalu valgala keskkonnakaitse" projekti juht Andrei Mitt.

15. oktoobril jätkus samas paigas koolitusseminar Järvamaa naistele. Räägiti Eesti Maanaiste Ühendusest, tema võrgustikust, eesmärkidest.

KAJA

R AAMATUPIDAMIS- NÕUANNET

Käesoleva artikliga alustame sarja raamatupidamise teemadel. Meie kiiresti arenevas elus muutub oma tegemiste-toimetamise õige ja õiglase kajastamine raamatupidamises üha olulisemaks. Järjest mitmekesisemaks muutuv toetuste süsteem nõuab võimalikult täpset arvepidamist.

Raamatupidamine ehk majandusarvestus on plaanipärane tegevus, mille eesmärgiks on ettevõtja majandamist iseloomustavate arvandmete määramine, mõõtmine, kogumine, registreerimine, töötlemine, edastamine ja analüüsimine juhtimise vajadusteks.

Raamatupidamiskohustuslasteks on Eesti Vabariigi Raamatupidamisseaduse järgi:

- Eestis registreeritud juriidilised isikud
- Ettevõtlusega tegelevad füüsilised isikud

Kuna Eesti Vabariigi seadlusandluses puuduvad mõisted "**talud**" ja "**talupidajad**", siis kõik, kes pakuvad oma nimel tasu eest kaupu või teenuseid ning kaupade ja teenuste müük on neile püsivaks tegevuseks, nimetatakse füüsilisest isikust ettevõtjaks (ÄS §1), s.t. ka need, kes tegelevad talupidamisega ja talu toodangu realiseerimisega.

Taluraamatupidamises peetakse arvestust kahte liiki andmete alusel:

- Rahalised näitajad - näitavad rahalisi sissetulekuid ja väljaminekuid, nende alusel koostatakse finantsaruanded;
- Füüsilised näitajad - näitavad toodangu hulka ja varude kasutamist (liitrid, kilogrammid, tsentnerid, tonnid, pead, hektarid, tükid).

Raamatupidamisarvestuses eristatakse kahte arvestusprintsipi:

Kassapõhine arvestusprintsip - majandustehingud kajastatakse siis, kui raha on tegelikult laekunud või tegelikult tasutud.

Näiteks: jaanuarikuus müüdnud piima eest laekub raha veebruaris, kuid piima realiseerimine näidatakse siiski jaanuarikuus realiseerimisena ja tegelik raha laekumine veebruaris on arveldus ostjaga, st. juba teine majandustehing.

Tekkepõhine arvestusprintsip - majandustehinguid kajastatakse siis, kui need on toimunud, sõltumata sellest, kas raha on laekunud või tasutud.

Näiteks: jaanuarikuus müüdnud piima eest laekub raha veebruaris, kuid piima realiseerimine näidatakse siiski jaanuarikuus realiseerimisena ja tegelik raha laekumine veebruaris on arveldus ostjaga, st. juba teine majandustehing.

Kassapõhine arvestusprintsip ehk lihtmeetod on lubatud ainult neile füüsilisest isikust ettevõtjatele, kelle realiseerimise netokäive (sissetulek realiseerimisest) majandusaastal ei ületa 250 000 krooni.

Füüsilisest isikust ettevõtja majandusaasta üldjuhul on periood 01. jaanuarist kuni 31. detsembrini. Teisiti öeldes, kassapõhist arvestusprintsipi võivad kasutada need füüsilisest isikust ettevõtjad, kes ei ole käibemaksukohustuslased. Kassapõhise raamatupidamise korral füüsilisest isikust ettevõtja koostab raamatupidamise algdokumendid, registreerib need kronoloogilises

järjekorras sissetulekute ja väljaminekute registris, peab ettevõtluses kasutatava vara nimekirja, koostab ja esitab kohalikele maksuametile tuludeklaratsiooni.

Kõigile ülejäänud ettevõtjatele kehtib **tekkepõhine arvestusprintsip ja kahekordne kirjendamine**.

Mõlemal arvestusprintsibil on oma head ja vead.

Kassapõhise meetodi eelised:

- Kasumi tekkimisel on ettevõtjal raha tulumaksu maksmiseks
- Rahavood ei ole moonutatud

Kassapõhise meetodi puudused:

- Kuludid saab maha arvata tuludest üksnes siis, kui nende eest on tegelikult makstud
- Talu majandamise analüüsimiseks ja finantsaruannete koostamine pole võimalik varade inventuure läbi viimata
- Kassapõhine meetod moonutab tootmise tegelikku tasuvust

Tekkepõhise meetodi eeliseks on võimalus paremini välja tuua tegelik tasuvus ning analüüsida majandamise tulemusi aastate lõikes, kuid

- Tekkepõhine arvestusmeetod nõuab väga detailset arvepidamist
- Varade arvestamisel võivad tekkida hindamisprobleemid
- Ettevõtjal ei tarvitse kasumi tekkimisel olla raha tulumaksu maksmiseks

Igasuguse raamatupidamise aluseks on algdokument.

Raamatupidamisarvestuse algdokument on majandustehingu toimumist kinnitav kirjalik tõend, millel peavad olema järgmised rekvisiidid:

1. Dokumendi nimetus (arve, õiend, kviitung, leping jne.)
2. Koostamise kuupäev
3. Tehingu sisu ja alus
4. Tehingu arv näitajad (kogus, hind, summa)
5. Tehingu teise poole nimi ja aadress
6. Allkiri

Pitsat: äriühingul, mittetulundusühingul ja füüsilisest isikust ettevõtjal võib olla, kuid ei pea olema omanimelist pitsati. Nii raamatupidamiseseaduse §8 lg 1, mis käsitleb raamatupidamisdokumentidele esitatavaid nõudeid kui ka käibemaksuseaduse §24 lg 1, mis käsitleb arvetele esitatavaid nõudeid, ei sätesta pitsati jäljendi nõuet, küll aga allkirja vajalikkust. Isiku õigust osaleda tehingutes kinnitab tema allkiri, mille notariaalselt tõestatud juhul on esitatud äriregistrile. Pitsat on vajalik neil, kui põhikirjas on ette nähtud omanimelise pitsat. Siit järeldus - kuna füüsilisest isikust ettevõtjal puudub põhikiri, siis ei ole pitsat tema poolt esitatavatel dokumentidel kohustuslik, aga pole ka keelatud, kui füüsilisest isikust ettevõtja on endale pitsati muretsenud.

Rekvisiitideks nimetatakse raamatupidamisdokumentides sisalduvaid arvnäitajaid ja kvalitatiivseid tunnuseid, mis iseloomustavad majandus-

tehingut ja millest kõrvalekaldu mine põhjustab dokumendi kehtetuse. Rekvisiite on väga mitmesuguseid, nende arv ja sisu sõltuvad kajastatavast tehingust ning dokumendi otstarbest, kuid eelpoolloetletud rekvisiite peavad kõik dokumendid sisaldama.

Majandustehinguteks on toimingud, mis suurendavad või vähendavad ettevõtja vara, kohustusi ja omakapitali.

Vara - raamatupidamiskohustuslase võlg, mis nõuab tulevikus varast loobumist

Omakapital - raamatupidamiskohustuslase vara, millest on maha arvatud tema kohustused.

Omakapital koosneb füüsilisest isikust ettevõtja omakapitalist ja jooksva aasta kasumist (kasumist). Aruandeaasta kasum (kahjum) leitakse kasumi-aruandest.

Tulu - aruandeperioodi sissetulekud, mille tekkimisega kaasneb varade suurendamine või kohustuste vähenemine.

Kulu - tulu tekkimiseks vajalikud väljaminekud aruandeperioodi jooksul, millega kaasneb varade vähenemine või kohustuste suurendamine.

Hea raamatupidamistava - rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuse ja aruandluse põhimõtetele tuginev raamatupidamistava, mille põhinõuded kehtestatakse EV Raamatupidamisseadusega, Eesti Vabariigi Valitsuse ja Rahandusministri määrustega ning mida täiendavad Eesti Vabariigi Raamatupidamise Toimkonna soovitusel.

Raamatupidamise korraldamisel tuleb raamatupidamiskohustuslasele järgida head raamatupidamistava, mille põhinõuded on:

1. Raamatupidamist tuleb korraldada nii, et oleks tagatud olulise, aktuaalse, objektiivse ja võrreldava informatsiooni saamine.
2. Dokumenteerida kõik majandustehingud.
3. Dokumentide ja nende põhjal koostatud koondokumentide põhjal tuleb koostada raamatupidamisregistrid.
4. Raamatupidamisaruanded koostatakse raamatupidamisregistrite alusel.
5. Raamatupidamiskohustuslasele on algdokumentide, raamatupidamisregistrite, lepingute, aruannete ja muude äridokumentide säilitamise kohustus.

Raamatupidamise seaduse § 40 - Raamatupidamise dokumentide säilitamise kohustus:

- Raamatupidamise algdokumente peab raamatupidamiskohustuslane säilitama 7 aastat.
- Raamatupidamisregistreid, lepinguid, aruandeid ja muid äridokumente, mis on vajalikud majandustehingute rekonstrueerimiseks revideerimise käigus (kirjavahetus deebitoridega, krediitide saamiseks esitatavad äriplaanid jne.), peab raamatupidamiskohustuslane säilitama 10 aastat.
- Pikaajaliste kohustuste või õigustega seotud äridokumente tuleb säilitada 7 aastat pärast kehtimise tähtaja möödumist.

Teated ja reklaam

LÜHIUUDISEID:

Kohalike seminaride esialgne ajakava
naisteprojekt

"Maanaiste Toetuseks" raames

Oktoober

Saaremaa

Türi

Äksi, Jõgeva

Viljandi

November

Lääne-Viru

Valgamaa

Virtsu

Harjumaa

Saaremaa

Hiumaa

Läänemaa

Detsember

Harjumaa

Tartumaa

Saaremaa

Raplamaa

Jaauar

Saaremaa

Tartumaa

Viljandi

Järvamaa

Ida-Virumaa

Hiumaa

Veebruar

Raplamaa

Lääne-Virumaa

Raplamaa

Läänemaa

Valgamaa

Põlvamaa

Võrumaa

Märts

Ida-Virumaa

Hiumaa

Viljandi

Tartumaa

Aprill

Lääne-Virumaa

Järvamaa

Hiumaa

Läänemaa

Saaremaa

Mai

Läänemaa

Ludmilla Näälük

Reet Länkur

Tiiu Sarv

Mare Laande

Milvi Lill

Mare Laande

Liia Tähiste

Tiiu Soans

Ludmilla Näälük

Ille Kivistu

Liia Tähiste

Tiiu Soans

Tiiu Sarv

Ludmilla Näälük

Tiiu Soans

Ludmilla Näälük

Tiiu Sarv

Mare Laande

Reet Länkur

Milvi Lill

Ille Kivistu

Tiiu Soans

Milvi Lill

Tiiu Soans

Liia Tähiste

Reet Länkur

Reet Länkur

Reet Länkur

Milvi Lill

Ille Kivistu

Mare Laande

Tiiu Sarv

Milvi Lill

Reet Länkur

Ille Kivistu

Liia Tähiste

Ludmilla Näälük

Liia Tähiste

Madi talu korraldas lastele talupäevi

Sel suvel korraldas Madi talu
Mulgimaal Vastemõisa vallas
lastele talupäevi, mille peamised
teemad olid loodus, tervis,
kombed ja teadmised.

Lastel oli võimalus õppida tundma taimi
ja puid, metsa- ja loodusande, eestlaste
kombeid ja traditsioone. Valmistati puidust
mänguasju, näpunõre ja taimeseadeid.
Õpiti lihtsalt iseseisev olema, talutöid
tegema, olema osa loodusest, tundma ja
arvestama üksteist, hindama looduse
vaikust, rahu ja puhkust. Kes soovis, sai
külastada vana ja saladuslikku rehetuba
Kuusiku-Viidase talus ja matkata Vanamõisa
matkarajal.

Esimesel talupäeval, mis toimus juuni-
kuus, osalesid enamjaolt linnalapsed ja
nende tähelepanu koondus muidugi talule,
loomadele, loodusele ja vaatamis-
väärsustele. Kõige suuremat muljet avaldas
lastele muistsete eestlaste hiiepaiga
külastus, sest ega hiieist ei teata peaaegu
midagi. Üheskoos keha kinnitades selgus, et
mõni laps sai esimest korda maitsta talus
valmistatud võid, kohupiima ja juustu. Talus
on ikka ruumi jooksmiseks ja mängimiseks

ning lapsed arvasid, et need talurahva
mängud on ühed toredad mängud. Päeva
lõpuks tuli üles otsida peidetud varandus ja
leiti ka.

Juulikuus said talupäevadest osa vene
lapsed, kes õppisid talus eesti keelt. Nende
jaoks oli maal kõik uus ja huvitav, sest nad
on elanud siiani siiski ainult linnas. Talus
said nad siis teada ja tunda, mis on maaelu.
Lapsi huvitas eestlaste eluviis, tegemised,
kombed ja muidugi käsitöö. Prooviti ka
talutöid teha ja lehma lüpsata. Vene lapsed
tundsidsid end siin väga hästi, sest
ümberkaudne rahvas oli nende vastu
sõbralik ja abivalmis.

Augustikuu talupäevadeks õppisid talu
lapsed selgeks ühe nukunäidendi "Kõik on
hea, mis hästi lõpeb". See oli lõbus ja õpetlik
lugu sõprusest. Nukunäidend oli välja
kuulutatud kui üllatus ja lastele meeldis see
väga.

Möödunud suvi oli tõesti soe ja päikese-
paisteline - väga ilusad ilmad kooli-
vaheajaks. Madi talu pererahvas soovib
kõigile lastele head kooliteed. Talupäevad
jätkuvad järgmisel suvel.

Madi talu perenaine
Ülle Parm

EESTI MAANAISTE ÜHENDUS

Teaduse 1, Saku 75501, Harju mk.

tel./fax 22 721 783, e-mail etkl@online.ee

tel./fax 22 719 215

toimetaja Terje Truska - Ämbra skj. 73101

Kareda vald, Järvamaa

tel. 238 64 345, 238 50 339, 252 03 801

kujundaja Anne Kõll - Teaduse 1, Saku 75501

Harjumaa

tel. 22 722 177

Juhatuse liikmete nimed ja kontaktandmed:

NIMI	AADRESS	INDEKS	TELEFON
Tiiu Soans	Oru side, Harju mk.	75103	22 719 215, 251 15 127
Reet Aedla	Nurmenuku 8, Rapla	79501	248 55 203
Reet Länkur	Türi-Alliku, Järva mk.	72201	238 57 277
Ulvi Meikup	Paide v. Järva mk.	72702	238 40 492
Mare Laande	Suislepa, Viljandi mk.	69703	250 54 518
Liis Zirkel	Matjama skj. Vara vald, Tartu mk	60401	27 493 811
Eha Kotov	Lüllemäe, Valga mk	68101	276 97 294
Tiiu Sarv	Tabivere, Jõgeva mk.	49101	277 36 123, 251 972 897
Karmen Kukk	Leevi side, Põlva mk.	64202	279 78 315
Karin Kokk	Lasva side, Võru mk.	60601	278 98 339
Ille Kivistu	Pühalepa, Hiumaa	92301	246 94 584
Tiiu Sommer	Uulu side, Pärnu mk.	86502	244 60 684
Liia Tähiste	Linnamäe, Lääne mk.	91001	247 95 492, 250 94 207
Ludmilla Näälük	Tahula side, Saaremaa	93801	245 53 330, 251 36 949
Heljo Viilip	Laada 8-58 Rakvere	44301	232 43 020
Kaarin Kask	Kasevälja 7-3, Iisaku, Ida-Viru mk.	41101	233 93 531